

רייקה

אברום רותם

חוג תמיכה לבעלי שמות מוזרים, עד כמה הזוי שזה נשמע, הפך לזמן מה לבית של נשים וגברים עם שמות מוזרים כמו - בהמה, חמור, אכזבה, אשריו, דעת, חשון, משאת-יה, אליו-עיני, קנז, אגור, למואל, חוצנף, אצעדה, ורבים מוזרים אחרים. הקשר שנוצר בין חברי החבורה, היה לעתים טוב בהרבה מזה שזכו לו בחוג משפחתם, גם במעגל הרחב יותר. בתחילה הכל התנהל כצפוי. במספר פגישות לא גדול, כל אחת ואחד סיפרו מה עולל שמו החריג שנתנו לו הוריו, וכיצד השחית את חייהם, גם אם ללא כוונה רעה. אחת ואחד סיפרו בגרון שנוק, שלעתים הפך לזעקות בכי למשך דקות ארוכות, מדוע נמנעו עד כה לשנות את שמם, שפגע הרבה יותר מאשר הועיל. ככלל תורץ העניין, שהחלפת השם תלווה בתחושת בגידה במורשת ההורים, או לפחות הזנחה ושיכחה שלהם, ולא יהיה להם זכר – מחשבה שלא יוכלו לשאת. עם הזמן הקבוצה התפוגגה. מרבית חבריה התפזרו לכל רוח, חלקם הפכו לפעילים בעמותה ארצית בשם "העמותה לבעלי שמות מוזרים", וכך הכירו חֹבֶבֶת וְרִיִּיקָה, שהפכו לאחיות נפש של ממש, חברות אמיצה, קשר שלא ינותק גם לא בחלוף השנים.

בעיתון סוף שבוע אחד, הופיע "סיפור של רייקה". כך פשוט. שם הכתבה הבנאלי אינו הולם רמה עיתונאית מקצועית של עורך מוסף סופשבוע מוערך כמו דבי שטיין. הייתה זו כתבת שער ארוכה ומהודרת, בה מרוח על חצי עמוד חיוכה של רייקה, כשפגמים וקמטים בפנים, ואף השן הקדמית השבורה מעט, הועלמו ותוקנו לפנים מאירות שאין בהן פגם. אני לא חושבת שזה הוגן, אמרה רייקה. אני לא יודעת מה הוא חשב כשהחליט לפרסם את סיפור השם שלי, זה פשוט מקומם!

תראי, אמרה חֹבֶבֶת, את ממש צודקת, אבל בואי תנסי לראות את הטוב שיצא מעצם הפרסום. די, זה פורסם, לא תוכלי להחזיר את הגלגל לאחור, לפחות תמצאי את הסיפור לטובתך. ואכן לא חלפו אלא שעות בודדות והטלפון קרא ללא הפוגה. רייקה הוזמנה להתארח בתכניות ראיונות בזו אחר זו בערוצי הצפיה החשובים, בהן תספר במו פיה את עיקרי הדברים, מנקודת ראותה כמובן, גם אם הדברים התרחשו שנים קודם לכן.

רייקה, כן, זהו שמה בכל המסמכים החל מתעודת הלידה והלאה, וכך אישרה דודה לאה בכל הזדמנות חברתית כשהשם המוזר עלה. איזה מן שם זה רייקה? האם הביולוגית, אחותה של דודה לאה, שלא זכתה אלא לשעה קלה בלבד בחברתה של בתה התינוקת שזה עתה נולדה, התעקשה שיכתבו כך את שמה בתעודת הלידה, והתריעה שמקור השם הוא ממש לא כשם חיבה לרחל למשל. רייקה, אני רוצה שככה יכתב, אמרה בקול שנחלש ונדם.

האם היולדת, כנראה חישבה כבר את קיצה, שכן מלכתחילה לא רצתה כלל ללדת למרות הריונה המתקדם, וסירבה להעניק חיים ליתומה מאביה, ועתה מאמה. שעה קלה לאחר הלידה הטראומטית, אבדה היולדת במהירות את התחושה בגפיים. אחר כך כל הגוף נעלם מתודעתה ותחושותיה, וכך נותרה קפואה, מביטה ממשכבה אל מעבר לנוכחים בחדר. בסוף גם המבט נעלם, והיא מתה. הסיבוך ממילא של אימוץ היתומה שזה עתה נולדה היה החלק הפשוט במערכה על מימוש צוואתה משכיב מרע של היולדת האומללה. היה קושי מול הפקידה של משרד הפנים שהתעקשה שזה לא שם שכותבים בתעודת לידה, ודאי אם לא האם או האב נוכחים במקום, אך עקשנותה של דודה לאה נשאה פרי, והיא הפכה לאמה של רייקה התינוקת היתומה.

רייקה פרצה בצחוק שראתה את המודעה: "מעגל תמיכה לבעלי שמות מוזרים", וסיפרה על כך לאריה בעלה הטרי, שעוד היה בין החיים, אך נוכח תמיד לצידה גם לאחר שנפטר, גם אם היה קצת קודם, בין היתר, גרוש

ממנה בגירושים מכוערים להפליא. הגירושים הסתיימו בנצחון של רייקה בנוקאאוט מזהיר באמצעות עורכת הדין שרה שטוק הידועה. הנאצות והתארים ששאג הבעל המגורש, שהרעידו את כל חלונות הרחוב, ומלאו את המרפסות והחלונות הפונים אליו בשלל עיניים סקרניות, כמו - מכשפה, זונה, מרשעת-על, ריקא, שוטת-צמרת, בנדיטית בשם החוק ועוד חידודי לשון ממין אלה, שמשו היטב את עורכת הדין שטוק, שצטטה בנאום נרגש בבית המשפט, ואמרה שלא זכתה בכל שנות עיסוקה לפגוש כדבר הזה, נאום שכבש את לב השופט, שפסק לזכותה של רייקה.

האוויר הבלתי נסבל והמטרד הבלתי פוסק של סוללת עורכי דין, שגרם אריה לכל הסובבים אותו לאחר גירושו מהבית בחסות החוק, היה לזמן קצר בלבד. האיחולים המודעים והלא מודעים למוות מהיר אך כואב שלא ישכח לעולם שהטיחה חברתה חובבת בקול, כנראה עשו את שלהם. רייקה עשתה זאת במסתרים, למרות שהיתה אמביוולנטית בעניין, שכן חשה שיירי חמלה לא רציונאלית כלפי הזכר האגואיסט הילדותי, חסר עכבות וערכי אנוש בסיסיים שהיה לבעלה לזמן קצר. הייחולים למותו התגשמו מהר מהצפוי ואף היו במידה מסוימת הפתעה גמורה. הוא מת ביסורים קשים בהתקף אלים של שטף דם פנימי בבטן העליונה. בדיעבד הסבירו הרופאים, שהיה מת בזמן קרוב כך או כך, כי היה חולה במחלה איומה שלא מזכירים את שמה אלא בנסיבות מיוחדות, ואין להוסיף על כך שלא לצורך.

מיד אחרי הראיונות עם רייקה בערוצים המרכזיים, צלצל העורך דבי שטיין ממערכת העיתון לשיחת פיוס. כך התברר לרייקה כיצד נודעו לו פרטים מוכמנים שלעולם לא נידבה. הם לא באו מפיה אלא מפי חברתה חובבת, שקישרה ביניהם מלכתחילה. רייקה ידעה בסתר ליבה שהסיפור שנגלה לציבור תִּאָב וסקרן לריגושים מעין אלה, לא סופר במלואו, אפילו לא לעצמה, שכן הזיכרון מתעתע, איש איש מחשבותיו ודמיונו. ההסתרות והרגשות העזים עמעמו את האמת, כלומר, את מה שארע בפועל. היא חייכה לעצמה, אה, כמה גרוטסקי, הרי אני הכהנת הגדולה שמשננת באוזני מטופלי, שאין אמת, אלא מה שהאדם מספר לעצמו ותו לא. כנראה עלי להקשיב יותר לעצמי, ולהפסיק עם תעתועי ההכרה והתודעה המבלבלים ואף לועגים למאמצים הכנים לחפש שקט והשלמה לעצמי, פסקה בניד ראש נחוש. ישבה בכורסה שנהגה להירדם בה, לעתים גם עד הבקר, שבהנהג כפתור מסתובבת מכיוון מסך הטלוויזיה, אל החלון הגדול המשקיף על העיר ואף אל האופק שמעבר לה, ושקעה בשרעפי ערות ושינה, כשהסיפור שסיפרה מתנגן ברקע שוב, ולמרות החורים ברצף, קיוותה לדלות עוד מידע, נקודת מבט ותובנה שלא שמה לב אליה קודם לכן.

הסיפור נחשף בעיר וינה, במסגרת טיול שגרתי עם חובבת, שיצאה ללא בעלה, שסלד מנסיעות לא הכרחיות, ובעצם מכל בילוי משותף עם אשתו. רייקה התעוררה בבהלה בחדר זר במלון, בתחושה עזה של חיבוק אמיץ ואוהב, כשראשו של אריה בחיקה, גם אם הוא כבר אינו בין החיים מזה שנים. בחוף נשקפה חשיכה מאוחרת, כזו שמאבדת מכוחה לטובת אור הבקר. היא התיישבה במטה הריקה רק כדי להחזיר את נשימתה. משלא מצאה את עצמה ולא את מחשבותיה המפוזרות לכל עבר, קמה ויצאה מהמלון אל העיר הקפואה, כשחובבת נמה את שנתה בחדר הסמוך שתימשך ודאי עוד שעתיים לפחות, כך שאיש לא ידאג ויחפש אחריה. היא החלה לצעוד ברחוב השקט אל עבר הגן הסמוך. אריה, בעלה גרוש ממנה ובר מינן מזה שנים, מלווה אותה בכל אשר תלך ללא תלות במקום או בזמן. כך גם בבקר זה: היא מדברת לאריה הצועד לצידה מעט מאחור, מלהגת מחשבות, או סתם הגיגים חפשיים ממובן כלשהו, והוא מהנהן, מקשיב בסבלנות ללא קץ ושותק. הגן היה ריק. בקור הזה של העונה, אין חסרי בית או סתם צעירים חסרי מנוח ומזומנים, שמוצאים בו מנוחה בשעות הלילה, החמים בקיץ, אך לא עתה. היא הייתה שם לבד, להוציא את אריה שצעד לצידה. הופתעה מעט לראות אותו לפתע מולה, לבוש בגדי חול וינאיים ולראשו ברט חום, שמעולם לא היה חובש בעודו בחיים, ולצידו מהדס כלב חום מכוער, רתום ברמתה אדומה ורצועה כחולה. רייקה המופתעת הבינה, למרות הפיתוי במחשבה כזו, שאין הברנש הזה באמת אריה, אלא כנראה אזרח וינאי שקף אף הוא מלשכב ער על יצועו עם שחר, ללא כל יכולת ללקט את מחשבותיו המפוזרות לכל רוח, וודאי לא להירדם שוב.

רייקה המשיכה ללכת, בתקוה לעבור מהר את האיש עם כלבו, שהתיישב בינתיים על ספסל, ובעיקר להתחמק ממבטו המטריד, גם אם לא היה מאיים. בהפתעה כמעט גמורה הוא פנה אליה במאור פנים בעברית מחוספסת מגורמנת, שעד כה הכירה רק מפי בעלה: שלום רייקה, אמר היושב על הספסל, ללא התוקפנות המאד טיפוסית לבעלה המנוח, ואף הייתה בה נימה של חיבה.

מי -- מי -- אנחנו מכירים? שאלה רייקה. אמנם השלימה עם נוכחות בעלה המת בכל זמן, אך אף היא, הכהנת הגדולה שפוקחת עיני קורבנות החיים המבוססים בסבלתם, ומביאה אותם אל חופי שפיות ונינוחות מה, גם אם לא אושר - הופתעה לנוכח חשש קיומי בלתי נשלט שהשתלט לרגע עליה, ולמראה האיש, שנראה ממש כמו בעלה הגרוש המנוח, שפונה אליה בחיבה מאופקת.

אכן, זה עשוי לבלבל, אמר האיש, שעתה הפך לאריה בכל מתווה הגוף היושב, למרות זיקת הפלנל האפור - אדום והברט החום המגוחך שלראשו. אפשר להרגע, אני לא אריה. אין אריה יותר, אריה מת, זוכרת? עוד ישבת לידו בבית החולים כשנשף את נשימתו האחרונה. שקט נפל ביניהם, נראה שהוא מצפה למחווה כלשהו מצידה.

או קיי, אתה לא אריה, אריה מת ואני זוכרת, אז מה אתה? שאלה רייקה. אני? חייך האיש, אני הסיפור שלך, זה שאת מספרת לעצמך.

סיפור? זה כל הסיפור? באת הנה, השד יודע מאיפה, לספר לי סיפור? תגיד לי אריה, יצאת מדעתך? אין לך דברים חשובים יותר לעשות מאשר ככה להופיע, לעשות לי כמעט התקף לב, עם -- עם -- עם זיקט וברט שלעולם לא היית לובש וכלב מכוער עם מבט מוזר? אוף, מה אני עושה כאן? בשביל מה הייתי צריכה את זה? את לא צריכה דבר, אבל --, חייך בקמצנות, מחווה שהכעיס את רייקה. בואי, שבי, זה בסדר אם תשבי בקצה השני, הספסל לא גדול מאד ונשמע זה את זה, אמר בטון מפיס.

לשם מה לספר את כל הסיפור? סנטה רייקה. מי ירוויח מזה? עוד מעט תגיד לי שאתה גם מתנצל, מבקש סליחה, הרימה את קולה.

קריאה חדה של עוף, שכוי, עורב, השד יודע איזה עופות קוראים בחורף בוינה, עצרה לרגע את המילים והמחשבות, והיא חשה שאיננה שולטת יותר בחשש המתגנב לליבה, יחד עם הערפל הדליל שחצה את הגן באיטיות.

האיש רמו בעיניו על קריאת העוף הוינאי שנשמעה, ודומה שאפילו נאנח: הסיפור הוא שלך, ברגע שאת מספרת אותו, הוא שלך. עשי בו כהבנתך, רוצה סליחה? בבקשה תמצאי בו סליחה, לא רוצה סליחה? בבקשה, כל מה שתרצי, ואולי תמצאי בכלל משהו אחר ש-- השתק והביט עליה בעיניים טובות, מעין זיכרון מעומעם מהימים הראשונים שהכירו, ומאז לא זכתה במבט כזה.

ערב חשוך הוא תפאורה מתאימה לסיפור אפל, ובערב השני ירד גם גשם זלעפות ואף סופת ברקים, המזמנים רעמים, שהקרובים שבהם מרעידים את שמשות החלון הגדול.

רייקה ידעה שהנישואים עם אריה הם מתכון לאסון. זה היה ברור מלכתחילה, ובניגוד אולי למצופה ממקרים כאלה, היא לעולם לא חשבה אחרת ממכריה שהזהירו אותה מפניו, ולא השלתה את עצמה. אבל, חשבה, הגיע זמן לילד, רצוי ילדה, פן יהיה מאוחר מדי, ואז תתחרט. להפתעתה חיי הנישואים עם אריה היו בסדר, לא ממש בסדר, לא להיסחף, אבל בגבולות ההכלה. החיים המשותפים היו משמימים, והבידול הכמעט מוחלט בין חייה לחייו היה טבעי ואף התבקש. אריה היה עסוק עד מעל הראש במועדון שהיה בבעלותו, ספק בר ספק מסעדה לאוכל קל במקום מרכזי והומה. מפגשי הקבוצות וחסידיה של רייקה בכל הקשור במרדף אחר אושר וכיוצא בזה, מלאו אותה, ואת המרווחים הנותרים בימים עד מאוחר בערב, מלאה בשיחות ייעוץ אישיות. היא עמדה על כך שההשקעה הראשונה באינטראקציה עם בעלה הטרי, תהיה בניסיון להרות, ושאר החיים יכולים לחכות, או לפחות להשאירם ברקע, ולא לתת להם להרים ראש.

שנה וקצת הדברים אכן התנהלו כמצופה, ללא ציפיות משמעותיות האחד מהשני, אך מגיע רגע בו החיים לא מציינים לרצונות כאלה כמו גם לאחרים. ואז הגיעו שני הערבים במרווח של מספר חודשים זה מזה, וכמו גל בים הגורל, סחפו, קרעו לגזרים והשחיתו את הקיים, השגרתו והצפוי.

הערב הראשון היה דרמתי לטווח קצר בלבד, אך מאז הכל התהפך.
רייקה חזרה מעט לפני חצות. אריה ישב בסלון וצחנת הסיגר דלפה אף לקומת הכניסה ולרחוב, למרות ההסכם ההדדי ביניהם, שהעישון בבית הוא מחוץ לתחום, ולא הופר אלא עתה בערב, למעשה בלילה זה. את לא יכולה להגיע לכאן עם ריח דיאודורנט של אחר, פסק. זה צריך להיגמר כאן ועכשיו, אמר.
כבה את הדבר הזה, ונדבר, אמרה בחדות, שכן לא הבינה מה נפל עליו דוקא עכשיו, ללא כל סימנים מקדימים. לא, אמר אריה, גם אם לא הכנסנו את זה להסכמות ביננו, כי חשבנו -- לא יודע מה חשבנו, אך זה נגמר כאן ועכשיו. הלם יד על יד, והאדים מכעס, כשהסיגר רטט בידו. כָּפָה את הדבר הזה ונדבר, חזרה רייקה בתוקף, על אילו הסכמות אתה מדבר? מאיפה שלפת את זה?
לא, אין מה לדבר, צעק אריה.

איזה מן הסכמה זו 'לא' נחרץ כזה? אמרה רייקה את המשפט האחרון הנוקב לעוד זמן ממושך ביניהם.
אריה קם: את-- את כמו חנה, האמא שלך, גנים לא ניתן לשנות. קרב אליה במהירות, הצמיד את ראש הסיגר הבוהק על כתפה החשופה מעט. הנה כיביתי את הסיגר ואין מה לדבר, ויצא.
מאז שמרו על מרחק ושתיקה, מעיקה אך כנראה הכרחית, שהופרה לעתים לזמן קצר בלבד. לילה אחד, מעט אחרי הערב הזה, רייקה קמה. בשעה כזו רייקה קמה בדרך כלל ממילא, אך שלא כמנהגה להתחמק לסלון אל הכורסה ולקרוא, לבהות בחשיכה המסתלקת לטובת אור הבקר המטהר, היא נעמדה ליד המיטה ואמרה לאט: רק שתדע, אני בהריון. נחמד, אמר אריה, קם, הלך והתיישב בחדר העבודה, שלף סיגר מהקופסה שבתיקו, התישב, והצית אותו.

הערב השני היה אפל יותר, סוער וגשום, ולקראת חצות החלה סופת ברקים ורעמים שהרעידה את חלונות הבית. רייקה סיימה מפגש עם קבוצה, ונשארה לקשקש עם מישהו. ההריון כבר נראה ואף היה מקור להתבדחות. אריה לא פנה לטלפון הבית שהתעקש לצלצל. כשהטלפון שלו צלצל, הבין שזה חשוב, כי ידע שהטלפון של רייקה היה כבוי כבדרך של שגרה בשעות כאלה, ולכן ענה.
הו, תודה לאל שמישהו עונה, אמרה מישהי. ממתני היא שם? שאל קצרות, הנהן, ומיהר לשלוח הודעה לטלפון הכבוי של רייקה, דודה לאה בבית החולים, לבש בחופזה מעיל, ויצא. מיד חזר, כי שכח לקחת את הארנק וחטף גם את הספר שקרא, שהיה מונח עם סימניה ליד המיטה ושני תפוחים מהקערה על השולחן במטבח.
גם כשהציצה בטלפון לפני שיצאה הביתה, לא טרחה רייקה לקרוא את ההודעה של אריה, וכך יצא שהיא הגיעה לבית החולים רק בבוקר, אחרי שינה טרופה על הכורסה בסלון מבלי שנכנסה לחדר השינה. היא מצאה את אריה יושב צמוד למיטה עליה שכבה דודה לאה בראש מורכו. הוא הרים את מבטו העייף אל רייקה לרגע ארוך, הנהן משהו, שלל בניע בראש, השפיל אותו שוב, ולא אמר דבר. היא עדיין כאילו רק ישנה, גם אם הייתה זו שינה שלא קמים ממנה. תשאירו אותה עוד קצת, לחשה רייקה, אני צריכה להיפרד ממנה, היא הייתה כמו האמא שלי, שגידלה אותי. זמן ארוך הביטו בפנים חסרי החיים של השוכבת, אריה שעדיין ישוב לצידה, ורייקה עומדת קפואה למרגלות המטה, כשהיא מניחה את כף ידה על פיה ועיניה פעורות, בתחושה שהאדמה נפערת תחת רגליה המתחננות להתקפל תחתיה.
כשהבת שֶׁלָךְ תיוולד, אמר אריה, אני אדרוש לקרוא לה---, היסס או חשב לרגע על שם הולם, הביט שוב על השוכבת במיטה כשפניה המיוסרים מעט מהמוות שלקח אותה משם, עדיין גלויות. אני אעמוד על כך שיקראו לה עֶרְפָּה.

'הבת שֶׁלָךְ' היא שלנו, מה יש לך? ומה פתאום החלטת דווקא עכשיו להרוס את החיים של הילדה עם שם כזה? השתגעתי? מה היא עשתה לך? היא עוד לא נולדה!
אני אעשה הכל שככה יקראו לה. זה יהיה השם שלה בתעודת הלידה, פסק, קם ויצא מהחדר. אך כאמור, החיים מתגלגלים אחרת, בין אם שמים לב אליהם, ובין אם לא. הילדה נולדה כשאריה כבר לא היה בעלה ולא היה בחיים, ורייקה בחרה עבורה את השם עפרה, שאולי מזכיר במשהו את השם המוזר, עֶרְפָּה, ועם זאת שפוי ורגיל.

האיש על הספסל בגן הסמוך למלון בעיר וינה, שלעתים נראה כמו אריה, מעין צל של זיכרון שמתעורר מניחוח ימים אחרים רחוק ועמום, חייך בעצבות, והנהן לאט: דודה לאה סיפרה לאריה קצת לפני שנפטרה בלילה ההוא בבית החולים, שלא היית, הביט בה והנהן בראשו. ככה הבנתי, סנטה רייקה. אתה בטח יודע שלא היה לי מושג שדודה לאה דיברה עם בעלי, כלומר אתך, אמרה, חשבתי -- טוב אשתוק ואתן לך לדבר. נכון, הניע ראשו בשלילה, לא היה לך מושג שדודה לאה דיברה עם אריה, ולכן שבוע לאחר שקברו אותה, התחילה קטטה בין עורכי הדין מטעם אריה שניצבו מול עורכת הדין שרה שטוק הזו שפעלה עבורך בעניין הגירושים.

דודה לאה סיפרה על אחותה, חנה, האמא שלך. אמר האיש בטון ענייני, וההנהון המטריד שלו פסק. ידעת? אולי שקראו לה חנה, לחשה דודה לאה לאריה בחדר בית החולים בלילה ההוא, אבל בודאי לא ידעת? שהיא הייתה נשואה לארליך, האבא של רייקה. לא, לא הכרתם אותו, לא רייקה, כי טרם הייתה, וודאי לא אתה. איש מכם לא ידע שקיים אחד כזה. ארליך היה בעל ממוצע, לא טוב ומתחשב באופן מוקצן, כי הוא ורגשות היו רחוקים כמו המרחק בין חתולה שמטיילת על הארץ לקצה מגדל הקתדרלה שלידה, אך גם לא היה רע, אלא לכל היותר מוטרד וחסר סבלנות תמיד. הם חיו בסדר, איש איש את חייו. חנה לא עבדה, הייתה עקרת בית, עד שערב אחד הם התחילו לריב. חנה אמרה לארליך, בשעה שסרגה סוודר קטן לתינוקות העומדת להיוולד, שאחותה מרים הופיעה לה בחלום.

מה פתאום נזכרה עכשיו לבא? שאל ארליך, צריך לשכוח את המתים שנשארו שם! די, צריך לשכוח אותם, טוב הרי הם לא יביאו, אז בשביל מה לזכור? הרעים קולו. היא באה אלי בחלום, מה אתה רוצה? אתה תעשה מה שאתה חושב, אבל אני לא, לא אשכח. מה אתה רוצה ממני? איך אתה מדבר על אחותי? היא מתה לי בידיים, אתה שומע? בידיים שלי נשמה את הנשימה האחרונה. כל כך צרחת, שכל מי שהיה שם באותו זמן קפא.

ארליך לא וויתר: ומה את חושבת שהיא רוצה עכשיו? שאל במבט חשדני, כשהוא מכווץ את הגבות העבות. מה אני רוצה? נאנחה חנה, אני אגיד לך מה אני רוצה! אני אקרא לתינוקות שלנו מרים, לשמור את הזכרון שפעם הייתה נערה יפה ומוכשרת כל כך בשם זה, שאהבה לשיר ולרקוד, זה בטח מה שהיא רצתה לומר לי בחלום, אמרה חנה, כשהיא מלטפת את הבטן שבתוכה התינוקות הקטנה. ואם זה יהיה בן? התרגז ארליך, מה פתאום השם מרים דוקא? צריך לשכוח, את לא מבינה? לשכוח, לשכוח! צעק. אז אם יהיה בן נקרא לו משה, על שם האבא, אמרה חנה בשקט, אבל אני יודעת שזו בת.

על גופתי! הרעים ארליך את קולו. צריך לשכוח! הילדים שלנו לא יהיו אנדרטאות, הבנתי? באמת? אמרה חנה, אז איך אתה מציע שנקרא לה? הרימה את קולה. ואם חנה אחותי, העדינה כל כך, הרימה את קולה, סימן שבאמת כלו כל הקיצים, הנהנה דודה לאה לאריה, שאוחז את ידה ומקשיב לה באמפטיה שלעולם לא זיכה בה את רייקה אשתו.

ריקא אחת! צעק ארליך, שוטה שבעולם! אינך מבינה דבר! על גופתי יקראו לה מרים. מצדי את יכולה לקרוא לה ריקאית, שוטה שבעולם, ואם יהיה בן בשעה טובה תקראי לו ריקא, כי זו האמא שלו! קם כבעס ויצא. הדלת נטרקה בכח, והזמן העביר דף חדש, דף אחר.

האיש השתתק. רייקה שעדיין עמדה, עצמה עיניה לרגע, להפיג מעט את כאב הצביטה בלב. האיש שעל הספסל, הביט אליה, הנהן מעט והמשיך.

מיד אחרי שארליך יצא בטריקת דלת, חנה מיהרה ובאה אלי ממררת בבכי, הרי גרנו ממש קרוב בשיכון, ספרה דודה לאה בלחש, וטפחה שוב על ידו של אריה שאחז בה. ככה ישבנו על המרפסת, חנה בכתה, עד שראינו כמה אנשים באים ועומדים מול הכניסה לדירה של ארליך וחנה. ככה נודע לנו שארליך הלך לעשות טובה לחבר שלו, אנריקו בשיכון השכן, למרות שסיכם אתו קודם לעשות זאת מחר, התחשמל ומת. חנה נפלה על הרצפה בצרחות אימים, אימים אני אומרת לך, וכל השיכון בא לראות מה קרה. אתה מבין מה היה שם? הטיפש הזה הלך בערב, מרוגז מהריב עם אשתו, לתקן משהו במנורה של אנריקו בבית, ופשוט התחשמל ומת, ככה ספרו.

אבל - אבל -- זה לא מה שדודה לאה סיפרה לי על האבא שלי, אמרה רייקה. אני יודע, הנהן האיש עם הברט שישב בקצה הספסל, רומז שוב לרייקה העומדת שתשב בקצה השני. היא סיפרה לך שהוא נסע רחוק והבטיח לחזור. אני יודע, הנהן. אלוהים! טפחה רייקה על פיה, אם הייתי יודעת הייתי קוראת לבת שלי מרים ולא עפרה. אבל לא ידעתי את הסיפור הזה, למה דודה לאה לא ספרה לי? מה עצר אותה מלספר לי? האיש משך בכתפיו. בת כמה היא הבת? שאל, שכן לא היה לו מה לענות. בת שש עשרה וקצת המתוקה הזאת, ענתה רייקה, והנהנה רגע ארוך. את עדיין יכולה, לא מאד מאוחר, את יכולה לקרוא לה עפרה-מרים, בעצם היא יכולה לעשות זאת בעצמה אם תספרי לה. תמיד אפשר לשנות שם, להוסיף או לעדכן, הביט בה במבט חודר, כמעט מצווה. שוב נפלה דממה ביניהם, ומשב הרוח פסק, שכן גם היא עצרה נשימתה כדי לשמוע טוב יותר את המסופר.

האיש נאנח, חיך, הרצין, הנהן והמשיך: ואז רייקה נולדה, לחשה דודה לאה לאריה. אני ממש רוצה את זה כמו אתמול: אני במסדרון בית החולים, ומיד אחרי שאני שומעת את הבכי של התינוקת שזה עתה נולדה, קראו לי. הרופא לא העז להסתכל עלי, עשינו כל מה שיכולנו, משתתף בצערך, ונעלם, והאחות הנהנה ואמרה משהו לא ברור. ישבתי לצידה של חנה ושנינו בכינו. מה אעשה? איך אקרא לילדה? שאלה אותי חנה כמעט ללא קול. ארליך רצה שאקרא לה רייקה, עם אל"ף, אבל איך אפשר לעשות זאת לילדה? ואם לא אסכים לקרוא לה ככה, מה יהיה עם ארליך? מי יזכור אותנו? בכתה חנה. זה בסדר, אז תקראי לה רחל או רבקה, הצעתי לה, ובשם חיבה רייקה, עם ה"א בסוף. מה אכפת לך? לא, לא, לחשה חנה, לא רחל ולא שם אחר. הוא עמד על כך שככה יהיה כתוב בתעודת הלידה, רייקה, עם אל"ף, וככה יהיה. לא הסכמתי לגמרי למלא את בקשתה האחרונה של חנה, חייכה מעט דודה לאה, ואמרתי לפקידה ששמה של התינוקת של חנה הוא רייקה, עם ה"א בסוף, וככה היה.

אני לא רואה כאן שום דבר, אל מה את מדברת? אמרה חובבת. סיתכלי בעצמך, שיחים, שיחים, שיחים. אין ספסל, אין איש שחובש ברט, שנראה כמו אריה האקס המנוח שלך, ואין שום כלב מכוער עם רתמה אדומה. את בטח חלמת.

בחיים לא, אמרה רייקה, בחיים אני לא חולמת. זה הסיפור שלי. הכל אמת. ככה זה היה. ■